Sfântul ierarh mărturisitorul, Simion Ştefan
(24 aprilie)

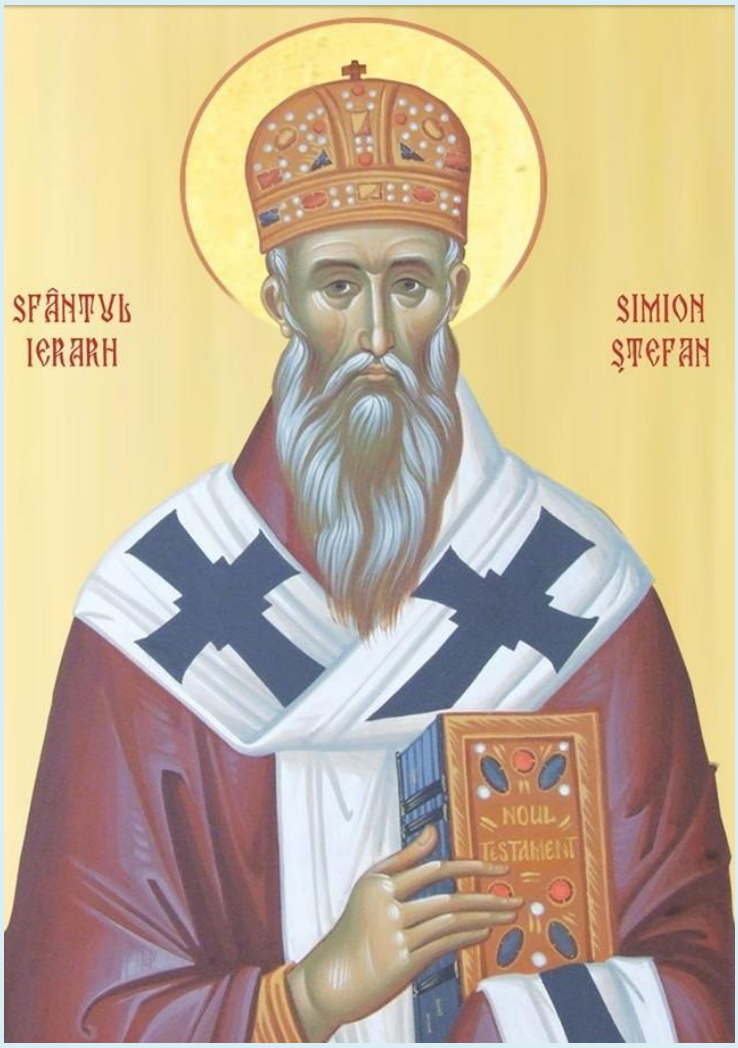

Sfântul ierarh Simion Ştefan (sau Simeon Ştefan) a fost mitropolit al Transilvaniei între anii 1643-1656. De asemenea, a fost un vestit cărturar al acelor vremuri, printre altele fiind traducător şi editor al „Noului Testament de la Bălgrad” (1648). A fost unul dintre cei mai mari părinţi duhovniceşti români ai veacului al XVII-lea. Pentru faptele sale sfinte Biserica Ortodoxă Română l-a proslăvit ca sfânt (canonizat) la 21 iulie 2011. Prăznuirea lui se face pe data de 24 aprilie.

***

Sfinţii ierarhi Ilie Iorest, Sava Brancovici şi Simion Ştefan, mitropoliţii Transilvaniei; Sfântul ierarh Iosif, mărturisitorul din Maramureş (24 aprilie):

https://www.academia.edu/42876583/Sfin%C5%A3ii_ierarhi_Ilie_Iorest_Sava_Brancovici_%C5%9Fi_Simion_%C5%9Etefan_mitropoli%C5%A3ii_Transilvaniei_Sf%C3%A2ntul_ierarh_Iosif_m%C4%83rturisitorul_din_Maramure%C5%9F_24_aprilie_

https://archive.org/details/sf.-ier.-marturisitori

https://www2.slideshare.net/steaemy1/sf-ier-mart

***

Materiale despre Sfinţii mărturisitori ardeleni:

https://independent.academia.edu/emystea/Sf.%20m%C4%83rturisitori%20ardeleni%20(24%20apr)

https://archive.org/details/@steaemy?query=Sfin%C5%A3ii+m%C4%83rturisitori+ardeleni

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=24+aprilie

&&&

Acatistul Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei

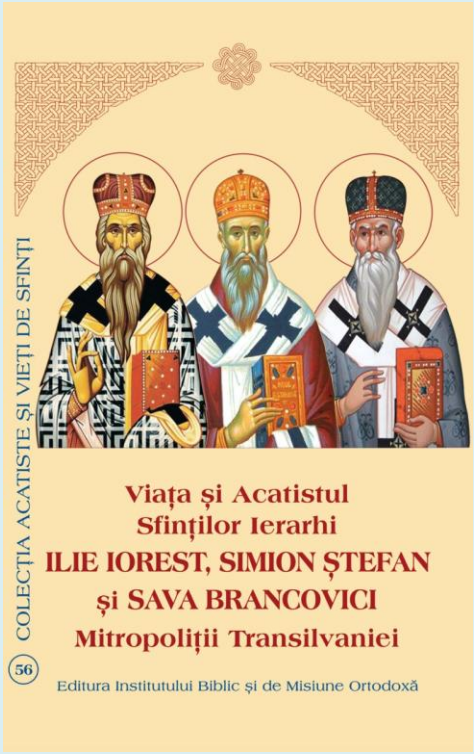

[Preotul, după ce își pune epitrahilul și felonul, deschide dvera și dă obișnuita binecuvântare din fața Sfintei Mese, zicând: Binecuvântat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și puru rea și în vecii vecilor.
Strana: Amin.]

Dacă nu este preot de față, în locul binecuvântării de mai sus, diaconul, monahul sau mireanul, va rosti: Pentru rugăciunile Sfinților părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne pe noi. Amin.
Apoi se rostesc rugăciunile începătoare:

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le împlineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

[Dacã este preot de faţã, zice: Cã a Ta este Împărăţia, şi puterea, şi slava: a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Strana: Amin.]

Dacã nu va fi preot de faţã, diaconul, monahul sau mireanul, va rosti: Pentru rugãciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Apoi se zic troparele de umilinţă:

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Simbolul credinţei

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .

Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Doamne, miluieşte ! (de 12 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

Apoi: **Psalmul 142**
1. Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta.
2. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta.
3. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri.
4. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu.
5. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit.
6. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat.
7. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt.
8. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu.
9. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne.
10. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.
11. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu.

12. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Aliluia, aliluia, aliluia, slavă Ţie, Dumnezeule! (de 3 ori).

Şi îndată se cântă, pe glasul al 3-lea: ***Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori),*** *apoi:*

Apoi, se zice **Troparul** Sfinţilor ierarhi mărturisitori Iorest şi Sava (glasul al 8-lea): Mărturisitori ai Ortodoxiei şi buni arhipăstori ai Bisericii lui Hristos, îndreptători ai poporului, prea fericiţi ierarhi purtători de biruinţă, Iorest şi Sava cei ce v-aţi învrednicit de cununa vieţii, rugaţi-vă Domnului să mântuiască sufletele noastre!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh!

Apoi, se zice **Condacul** Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei: Pe fericiţii ierarhi ai Transilvaniei: Ilie Iorest, mărturisitor pentru adevăr, Simion Ştefan, tălmăcitor al Sfintelor Scripturi, în graiul românesc şi Sava Brancovici, pătimitor pentru dreapta credinţă, care prin viaţa şi învăţăturile lor, au luminat pe credincioşi, cu evlavie să-i lăudăm, cinstind ostenelile lor şi zicând: Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin !

Nu vom tăcea, Născătoare de Dumnezeu, pururea a spune puterile tale, noi, nevrednicii. Că de nu ai fi stat tu înainte rugându-te, cine ne-ar fi izbăvit dintru atâtea nevoi? Sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? Nu ne vom depărta de la tine, Stăpână, că tu izbăveşti pe robii tăi pururea din toate nevoile.

Apoi: ***Doamne, miluieşte !*** (de 3 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Condacele şi icoasele

Condacul 1

Pe fericiţii ierarhi ai Transilvaniei: Ilie Iorest, mărturisitor pentru adevăr, Simion Ştefan, tălmăcitor al Sfintelor Scripturi, în graiul românesc şi Sava Brancovici, pătimitor pentru dreapta credinţă, care prin viaţa şi învăţăturile lor, au luminat pe credincioşi, cu evlavie să-i lăudăm, cinstind ostenelile lor şi zicând: ***Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!***

Icosul 1

Pe Sfinţii lui Dumnezeu, pe ierarhii Iorest, Simion Ştefan şi Sava, trăitori cu adevărat, ai smereniei călugăreşti şi purtători ai darurilor cereşti, care au pus credinţa ortodoxă mai presus de toate cele vremelnice şi pentru apărarea ei, au îndurat prigoniri, încurajând poporul român cel asuprit, să-i cinstim cu laude, zicând:
Bucuraţi-vă, întâistătători ai dreptmăritorilor români din Carpaţi;
Bucuraţi-vă, ierarhi ai românilor asupriţi şi împovăraţi;
Bucuraţi-vă, cărturari iubitori de neam şi de ţară;
Bucuraţi-vă, mângâiere a poporului aflat în robie amară;
Bucuraţi-vă, cei prin care adâncurile duhului le-am descoperit;
Bucuraţi-vă, cei ce în grai românesc aţi propovăduit;
Bucuraţi-vă, îndreptători ai credinţei şi chipuri de blândeţe;
Bucuraţi-vă, mărturisitori ai adevărului, din pruncie până la bătrâneţe;
Bucuraţi-vă, cei ce românilor le sunteţi purtători de biruinţă;
Bucuraţi-vă, cei ce ne-aţi învăţat a păstra dreapta credinţă;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi arătat credinţă lucrătoare prin iubire;
Bucuraţi-vă, cei ce mijlociţi pentru a noastră mântuire;
Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!

Condacul 2

Ca o floare prea înmiresmată ai răsărit, din mijlocul credincioşilor români transilvăneni, revărsând, pretutindeni, mireasma virtuţilor, Sfinte Ilie Iorest, prin care din pruncie te-ai arătat plăcut lui Hristos şi purtător al harului dumnezeiesc, întru rugăciuni şi privegheri cântând, neîncetat PreaSfintei Treimi: ***Aliluia!***

Icosul 2

Cel ce a ales şi a chemat pe ucenicii Săi la propovăduire, Acela te-a ales şi pe tine, Sfinte ierarhe Iorest să-I slujeşti, mai întâi prin nevoinţele vieţii călugăreşti, apoi şi prin păstorirea credincioşilor Săi, ca preot şi arhiereu, chemat fiind să propovăduieşti adevărul dreptei credinţe şi să întorci la Ortodoxie, pe cei rătăciţi. Pentru aceasta, minunându-se de curăţia şi vrednicia vieţii tale, evlaviosul voievod al Moldovei, Vasile Lupu te-a numit "întru toate credincios şi prea cinstit părinte", iar noi, cu dragoste te lăudăm:
Bucură-te, cel ce la Botez, numele de Ilie ai primit;
Bucură-te, cel ce din pruncie, credinţa cea dreaptă ai mărturisit;
Bucură-te, cel ce eşti a Transilvaniei podoabă aleasă;
Bucură-te, cel ce şi Moldovei i-ai fost odraslă frumoasă;
Bucură-te, cel ce pe Domnul, în inimă L-ai purtat;
Bucură-te, cel ce la Mânăstirea Putna chipul călugăresc ai îmbrăcat;
Bucură-te, al dreptei credinţe râvnitor prea fierbinte;
Bucură-te, al Bisericii dreptslăvitoare înţelept părinte;

Bucură-te, a credincioşilor făclie mult luminoasă;
Bucură-te, a monahilor călăuză duhovnicească;
Bucură-te, cel ce pe Hristos, prin cuvânt şi faptă, L-ai binevestit;
Bucură-te, cel ce până la sfârşit, în rugăciune şi post ai vieţuit;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Iorest, întru tot fericite!

Condacul 3
Primind la Sfântul Botez numele dreptului Simeon, te-ai învrednicit a fi purtător de Dumnezeu, asemenea aceluia, apoi din dragoste nemăsurată pentru Hristos, luând jugul cel bun al călugăriei, ai primit numele întâiului mucenic, Ştefan de la care ai luat pildă de mărturisire. Pentru aceasta, cinstim ostenelile tale şi cunoaştem roadele lor din cuvintele Scripturii Noului Testament, pe care l-ai tălmăcit în limba neamului românesc, spre a cânta totdeauna lui Hristos: ***Aliluia!***

Icosul 3
Voind să dobândeşti Împărăţia lui Dumnezeu, făgăduită de Mântuitorul celor care ascultă poruncile Lui, ai răspuns chemării Duhului Sfânt şi părăsind lumea, ai intrat în cinul călugăresc la Mânăstirea Mitropoliei din Alba Iulia, de unde ai fost ales să păstoreşti turma lui Hristos, din ţinuturile Transilvaniei, care te laudă, zicând:
Bucură-te, cel ce la Botez, ai primit numele bătrânului Simeon cel drept;
Bucură-te, cel ce din tinereţe, te-ai arătat evlavios şi înţelept;
Bucură-te, cunoscător şi propovăduitor al dreptei credinţe;
Bucură-te, cel ce ţi-ai îmbogăţit sufletul cu rodul sfintelor nevoinţe;
Bucură-te, cel ce ai vieţuit în neagonisire, ascultare şi curăţie;
Bucură-te, cel ce ai luat numele întâiului mucenic la călugărie;
Bucură-te, cel ce glasul lui Dumnezeu, l-ai ascultat şi l-ai urmat;
Bucură-te, cel ce crucea neamului şi tu, pe umeri, ai purtat;
Bucură-te, mărturisitor şi următor al Mântuitorului Hristos;
Bucură-te, cel ce ai fost ales arhipăstor de cler şi de poporul credincios;
Bucură-te, cel ce de laudă, te-ai învrednicit, de la păstoriţii tăi;
Bucură-te, apărător al turmei tale de lupii cei răi;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Simion Ştefan, înţelept tâlcuitor al Noului Legământ!

Condacul 4
În Ineul Ardealului fiind născut, Sfinte Sava din strălucitul neam Brancovici, ai crescut cu vârsta şi cu înţelegerea sfintelor învăţături creştine, primind harul preoţiei şi aducând multe suflete la Hristos. Necazuri ai răbdat, mai apoi şi întristare adâncă, la moartea copiilor şi a soţiei tale, dar Domnul te-a mângâiat cu nădejdea

învierii şi cu dumnezeiasca dragoste, ce ardea în inima ta, prin care necontenit cântai Mântuitorului: ***Aliluia!***

Icosul 4

Vestea vieţuirii tale celei îmbunătăţite, Sfinţite ierarhe Sava, a răzbătut până departe; pentru aceasta, ai fost ales de toţi ca vrednic urmaş al Sfântului Simion Ştefan, în scaunul Mitropoliei Ardealului. Astfel, după ce ai învăţat rânduiala vieţii călugăreşti, în Mânăstirea Comana din Ţara Românească, ai primit vrednicia arhieriei, aducând bucurie păstoriţilor tăi, care glăsuiau unele ca acestea:
Bucură-te, cel ce din părinţi bine credincioşi, ai răsărit;
Bucură-te, cel ce mărgăritarul dreptei credinţe l-ai dobândit şi l-ai păzit;
Bucură-te, vedenie a fericitului Maxim, mitropolitul Ţării Româneşti;
Bucură-te, cel ce din pruncie, te-ai adăpat din izvorul Scripturilor dumnezeieşti;
Bucură-te, cel ce ca preot, chemarea ţi-ai împlinit-o, cu folos;
Bucură-te, cel ce multe suflete, din robia patimilor, ai scos;
Bucură-te, cel pe care Domnul spre o şi mai înaltă slujire te-a hărăzit;
Bucură-te, cel ce la Târgovişte, arhiereu ai fost hirotonit;
Bucură-te, cel primit la Alba Iulia, de popor, cu bucurie;
Bucură-te, cel ce tuturor ai insuflat dragoste pentru Ortodoxie;
Bucură-te, arhipăstor milostiv, care pe cei săraci nu i-ai uitat;
Bucură-te, cel ce spre ajutorarea celor necăjiţi, te-ai sârguit neîncetat;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul 5

Propovăduit-ai, neobosit şi cu mare râvnă, cuvântul adevărului, ierarhe Iorest şi ai purtat de grijă turmei tale, ferind-o de uneltirile răilor prigonitori. Pe toţi i-ai întărit în dreapta credinţă strămoşească şi prin lumina vieţii tale şi alcătuirea de cărţi sfinte, i-ai învăţat să cânte lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 5

Pe scaunul Mitropoliei Transilvaniei ai stat, ca o făclie pusă în sfeşnic, părinte Iorest, luminând pe toţi cu strălucirea PreaSfintei Treimi, celei mai presus de fire. Pentru aceasta, cu smerenie te lăudăm, zicând:
Bucură-te, păstor bun al turmei cuvântătoare;
Bucură-te, pavăză împotriva rătăcirilor pierzătoare;
Bucură-te, cel ce toate ademenirile păcatului le-ai biruit;
Bucură-te, cel pe care ameninţările vrăjmaşilor nu te-au clintit;
Bucură-te, cel într-armat cu platoşa adevărului sfânt;
Bucură-te, cel ce pe asupritori i-ai înfruntat prin cuvânt;
Bucură-te, cel ce marelui Atanasie te-ai asemănat în mărturisire;

Bucură-te, următor apostolului Pavel prin neînfricata propovăduire;
Bucură-te, cel ce pentru dreapta credinţă, în temniţă ai fost aruncat;
Bucură-te, cel ce pe nedrept, în lanţuri ai fost ferecat;
Bucură-te, cel ce uneltirilor asupritorilor te-ai împotrivit;
Bucură-te, cel ce dreapta credinţă, cu sârguinţă ai propovăduit;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Iorest, întru tot fericite!

Condacul 6

Jertfelnicia Sfântului Ilie Iorest te-a chemat la slujirea arhierească şi luând pildă de la Acela, te-ai arătat iubitor de dreaptă credinţă şi de neam, ierarhe Simion Ştefan, stăruind să veghezi peste toţi păstoriţii tăi, cărora le-ai adus hrană duhovnicească: Scriptura Noului Testament tălmăcită în graiul poporului tău, care dă slavă lui Dumnezeu pentru aceasta, cântând: ***Aliluia!***

Icosul 6

Alba, Clujul, Turda, împreună cu Năsăudul, Orăştia, Haţegul şi Hunedoara, Maramureşul, Crişana şi Ţara Făgăraşului se bucură împreună, că te-au avut pe tine păstor luminat, credinţei apărător şi părinte iubitor, care ai socotit vrednică osteneala tălmăcirii Cuvântului lui Dumnezeu, spre folosul duhovnicesc al poporului tău, care-ţi cântă cu mulţumire:
Bucură-te, al Sfântului Ilie Iorest următor vrednic;
Bucură-te, al românilor transilvăneni bun sfetnic;
Bucură-te, cel ce turmei tale cuvântătoare ocrotitor te-ai arătat;
Bucură-te, cel ce în vremuri grele, cu înţelepciune ai lucrat;
Bucură-te, tălmăcitor al Noului Testament în grai românesc;
Bucură-te, temei al celor ce pe Hristos, cu dreaptă credinţă Îl binevestesc;
Bucură-te, cel ce nu ai fost rob literei, ci ai ajuns la libertatea duhului;
Bucură-te, cel ce te-ai luptat folosind sabia Cuvântului;
Bucură-te, cel prin care Sfinţii apostoli ne învaţă adevărul mântuitor;
Bucură-te, dascăl al poruncilor Evangheliei şi al lor împlinitor;
Bucură-te, glas care ai trezit pe cei cuprinşi de lenevie;
Bucură-te, cel ce ai păzit, cu iscusinţă, turma ta întru Ortodoxie;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Simion Ştefan, înţelept tâlcuitor al Noului Legământ!

Condacul 7

Primind hirotonia întru arhiereu, la praznicul Înălţării Sfintei Cruci, ierarhe Sava, te-ai lepădat de toate cele deşarte ale lumii şi ai luat pe umeri crucea ostenelilor, pentru Biserica lui Hristos, în vremuri de restrişte. Ai privegheat, cu multă grijă, asupra turmei tale duhovniceşti şi pe toţi i-ai îmbărbătat să rămână statornici în dreapta credinţă, lăudând pe Dumnezeu şi cântând: ***Aliluia!***

Icosul 7

Fiind hirotonit arhiereu, după rânduiala Sfintelor canoane şi întorcându-te, cu multă bucurie, de la Târgovişte la Mitropolia din Alba Iulia, preoţii şi credincioşii te-au primit, cu alese cântări de cinstire, Sfinte Sava, prea mărind pe Dumnezeu, cu glas luminat pentru un astfel de păstor cu vieţuire sfântă, iar tu i-ai învăţat că nimic nu trebuie să-i despartă de dragostea lui Hristos. Pentru aceasta, glăsuiau către tine:
Bucură-te, cel ce plin de râvnă şi de nădejde, la ai tăi te-ai întors;
Bucură-te, ierarh luminat al Domnului nostru, Iisus Hristos;
Bucură-te, cel ce de popor şi de păstori, cu dor ai fost aşteptat;
Bucură-te, cel ce pe toţi, ca arhiereu la întoarcere, i-ai binecuvântat;
Bucură-te, cel ce de preoţi şi de monahi, ai fost mult cinstit;
Bucură-te, cel ce uneltitorilor împotriva dreptei credinţe, cu hotărâre te-ai împotrivit;
Bucură-te, îndreptători ai credinţei şi chipuri de blândeţe;
Bucură-te, cel căruia Dumnezeu, cel peste toate, ţi-a dat întărire;
Bucură-te, cel ce tuturor le-ai fost statornică ocrotire;
Bucură-te, cel ce multe soboare de preoţi ai adunat;
Bucură-te, cel ce pe toţi la apărarea dreptei credinţe i-ai îndemnat;
Bucură-te, cel ce pe rătăciţi cu tărie i-ai înfruntat;
Bucură-te, cel ce pe potrivnici, prin Cuvânt i-ai ruşinat;
Bucură-te, adevărat arhiereu al Mântuitorului Hristos;
Bucură-te, cel ce ai fost românilor ardeleni de mare folos;
Bucură-te, cel ce viclenia prigonitorilor ai vădit;
Bucură-te, cel ce în necazuri, neclintit te-ai dovedit;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul 8

Apărător te-ai arătat celor asupriţi şi potrivnic prigonitorilor, ierarhe Iorest, că turma ta ai călăuzit-o, cu strălucirea minunatelor tale nevoinţe, ca un nou Moise, către pământul făgăduinţei, la izvorul cel dătător de viaţă, al Învăţăturii lui Hristos, pentru care şi noi, cu credinţă pe tine te lăudăm şi lui Dumnezeu cântăm: ***Aliluia!***

Icosul 8

Faptele tale cele bune, ierarhe Iorest, nu s-au măsurat cu lungimea vremii, ci cu râvna cea aprinsă, a inimii tale, pentru dreapta credinţă. Puţină vreme păstorind, roade bogate ai adus Stăpânului tuturor, că pentru credinţa ta cea neclintită şi pentru dragostea ta de popor, ai fost aruncat în temniţă, apoi ai plecat în pribegie, învrednicindu-te de cununa cea neveştejită, a mărturisitorilor lui Hristos. Pentru aceasta, cu dragoste te lăudăm, zicând:
Bucură-te, cel ce pentru adevăr, în temniţă ai fost aruncat;

Bucură-te, cel ce mai apoi, de acolo ai fost eliberat;
Bucură-te, cel ce pribeag în Moldova, la Putna te-ai întors;
Bucură-te, cel ce pentru pătimire, laudă şi mulţumire lui Hristos, ai adus;
Bucură-te, cel îmbrăţişat, frăţeşte de Sfântul mitropolit Varlaam;
Bucură-te, cel bine primit de voievodul Vasile Lupu, cel de bun neam;
Bucură-te, mărturisitor neclintit pentru dreapta credinţă;
Bucură-te, apărător al legii strămoşeşti, cu stăruinţă;
Bucură-te, cel ce în noianul prigoanelor, nicidecum n-ai şovăit;
Bucură-te, cel ce în furtuna încercărilor, ca o stâncă tare te-ai dovedit;
Bucură-te, cel ce cu bărbăţie, pe potrivnici i-ai înfruntat;
Bucură-te, cel ce cu pilda ta, pe fraţii cei năpăstuiţi, i-ai înflăcărat;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Iorest, întru tot fericite!

Condacul 9

Pomenirea ta, cu laude o săvârşim noi, fiii neamului românesc, Sfinte ierarhe Simion Ştefan, cei ce prin tine, ne-am împărtăşit de cuvântul Evangheliei lui Hristos şi de graiurile cele insuflate de Duhul Sfânt ale psalmistului David. Acestea au fost poporului nostru spre mângâiere, întărire şi îndreptare şi au lucrat, în cei care au urechi de auzit, roade de pocăinţă prin virtuţi şi fapte alese, învăţându-i să cânte, întru bucuria sfinţeniei: ***Aliluia!***

Icosul 9

Ca un iconom priceput, bine ai chivernisit talanţii primiţi de la Dumnezeu şi i-ai înmulţit, spre folosul românilor ortodocşi, pe care i-ai păstrat uniţi în aceeaşi credinţă. Învăţător prea înţelept ai fost acestora, împodobind tălmăcirea Scripturii Noului Testament cu predoslovii, pentru lămurirea celor însetaţi de apa vieţii. Astfel, ai adus pe cei păstoriţi de tine la "unitatea credinţei şi la împărtăşirea Sfântului Duh", pentru care de bucurie duhovnicească fiind cuprinşi, ţi-au grăit aşa:
Bucură-te, cel ce înţelesul Scriturilor ni l-ai lămurit;
Bucură-te, cel ce frământătura limbii româneşti ai plămădit;
Bucură-te, învăţător plin de înţelepciune şi ştiinţă;
Bucură-te, cel ce ai păstorit pe credincioşi, cu iscusinţă;
Bucură-te, tălmăcitor al Psaltirii proorocului David;
Bucură-te, cel prin care de neştiinţă, ne-am izbăvit;
Bucură-te, cel ce în duhul Evangheliei neamul nostru l-ai crescut;
Bucură-te, cel ce tâlcuirea Scripturii potrivit Sfinţilor părinţi o ai făcut;
Bucură-te, cel ce toată viaţa ai rostit psalmii, cei insuflaţi de Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce pe aceştia i-ai dat ca mângâiere poporului tău;
Bucură-te, cel plin de darul cuvântării, al cunoaşterii limbilor şi al povăţuirii;
Bucură-te, rugător fierbinte pentru izbăvirea celor supuşi asupririi;

Bucură-te, Sfinte ierarhe Simion Ştefan, înţelept tâlcuitor al Noului Legământ!

Condacul 10

Cei ce nu iubeau dreapta credinţă căutau asupra ta felurite pricini, spre a te izgoni din scaun, fericite Sava. Dar tu, ca un adevărat păstor, nu ţi-ai părăsit turma cea duhovnicească, ci ţi-ai pus sufletul pentru ea, încât ai fost aruncat în închisoare şi îndelung chinuit. În fiecare Vineri erai scos afară din temniţa de la Vinţ şi crunt bătut cu nuiele, până la sânge, dar tu, ca un mărturisitor al adevărului, ai rămas neclintit în Ortodoxie, cântând lui Hristos: ***Aliluia!***

Icosul 10

În zadar au încercat vrăjmaşii tăi ca, prin tot felul de chinuri, să-ţi înduplece voinţa, ierarhe Sava, şi în loc de adevăr, să mărturiseşti rătăcirea. Tu, însă ca un stâlp de foc ai fost, până departe luminând şi pildă vie păstoriţilor tăi făcându-te. Pentru aceasta, cu evlavie te lăudăm, zicând:

Bucură-te, cel ce prigoniri cumplite ai înfruntat;
Bucură-te, cel ce suferind pentru credinţă, nu te-ai întristat;
Bucură-te, cel ce te-ai rugat pentru cei care nu încetau să te supere;
Bucură-te, cel ce te-ai lepădat de ademenirile celor ce voiau să te cumpere;
Bucură-te, cel ce la Bălgrad, la Iernut şi la Vinţ ai fost întemniţat;
Bucură-te, cel ce pentru statornicia în adevăr, cu lanţuri grele ai fost ferecat;
Bucură-te, cel ce cu nuiele, ai fost de multe ori bătut, până la sânge;
Bucură-te, cel pe care prigonitorii n-au putut a te înfrânge;
Bucură-te, cel ce pilda Sfinţilor mucenici, cu sârguinţă, ai urmat;
Bucură-te, cel ce asemenea lor, în ceruri ai fost încununat;
Bucură-te, cel ce toată viaţa, lupta cea bună ai săvârşit-o;
Bucură-te, cel ce până la sfârşit, credinţa cea dreaptă ai păzit-o;
Bucură-te, Sfinte ierarhe Sava, care lui Hristos ai urmat!

Condacul 11

Stâlpi de foc, în întunericul asupririi, aţi fost poporului român dreptcredincios, Sfinţilor 3 ierarhi ai Transilvaniei, unind în credinţă, nădejde şi dragoste, pe fraţii de un neam şi de o lege, din cele 3 Ţări române, prin credinţa statornică în Prea-Sfânta Treime, căreia cântaţi în veci: ***Aliluia!***

Icosul 11

Păstorind, vremelnic pe scaunul Mitropoliei din Alba Iulia, Sfinţilor ierarhi Iorest, Ştefan şi Sava aţi purtat grijă, necontenit de veşnica mântuire a păstoriţilor; necazuri şi prigoniri aţi îndurat, împreună cu preoţii, monahii şi credincioşii, urmând,

ca un trup, Capului Bisericii - Hristos, Dumnezeu, împreună răstignindu-vă şi împreună cu El fiind prea măriţi, pentru care după cuviinţă, vă lăudăm zicând:
Bucuraţi-vă, păstrători ai predaniei Sfinţilor părinţi;
Bucuraţi-vă, următori ai pildei ierarhilor celor sfinţi;
Bucuraţi-vă, cei ce Sfintele Biserici şi Mânăstiri, cu grijă le-aţi cercetat;
Bucuraţi-vă, cei ce din Făgăraş, până în Maramureş, aţi alergat;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi dăruit preoţilor voştri lumina Scripturilor;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi împărţit îmbelşugată hrană sufletelor;
Bucuraţi-vă, cei ce iertând pe toţi, la cele veşnice v-aţi dus;
Bucuraţi-vă, cei pe care Transilvania, ca pe un prinos lui Hristos, v-a adus;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi cinstit slujirea vouă încredinţată;
Bucuraţi-vă, cei ce nu v-aţi abătut, de la Adevăr, niciodată;
Bucuraţi-vă, cei număraţi acum cu mucenicii buni biruitori;
Bucuraţi-vă, pildă de viaţă neprihănită pentru ai noştri păstori;
Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!

Condacul 12

Dărâmat-au potrivnicii Sfântul Locaş al Mitropoliei Bălgradului, zidit de Mihai voievod, întregitorul de ţară, în care şi voi aţi slujit cu vrednicie, fericiţilor ierarhi; dar, în locul lui a răsărit locaşul cel nou şi prea ales, care aminteşte reîntregirea neamului şi a Bisericii Ortodoxe din Transilvania. Pentru aceasta, cu credinţă fierbinte, cântăm cu toţii lui Dumnezeu, celui ce toate spre bine le orânduieşte: ***Aliluia!***

Icosul 12

Fost-aţi la vreme, Sfinţilor ierarhi: păstori, învăţători şi ocrotitori ai fraţilor voştri de neam şi de credinţă, cu care împreună aţi luptat şi aţi suferit; necunoscute sunt, până acum, mormintele în care odihnesc Sfintele voastre moaşte, dar pomenirea voastră se cinsteşte, pururea în Biserica ortodocşilor români, pentru care vă rugaţi acum în ceruri şi de la care primiţi aceste cuvenite laude:
Bucuraţi-vă, cei ce de la Hristos, aţi dobândit înţelepciune;
Bucuraţi-vă, sfinţitori ai gliei străbune;
Bucuraţi-vă, viteji luptători purtând platoşa statorniciei;
Bucuraţi-vă, vulturi zburători întru înălţimile Teologiei;
Bucuraţi-vă, cei însetaţi de dreptate pentru al vostru popor;
Bucuraţi-vă, cei neclintiţi în apărarea adevărului mântuitor;
Bucuraţi-vă, propovăduitori şi împlinitori ai Cuvântului dumnezeiesc;
Bucuraţi-vă, cei ce cu lacrimi şi postiri, v-aţi rugat pentru neamul românesc;
Bucuraţi-vă, biruitori ai vrăjmaşilor văzuţi şi nevăzuţi;
Bucuraţi-vă, cei ce cu părintească dragoste, i-aţi ridicat pe cei căzuţi;

Bucuraţi-vă, cei ce aţi dobândit cerească fericire;
Bucuraţi-vă, rugători pentru a noastră mântuire;
Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!

Condacul al 13-lea (de 3 ori)
O, întru tot lăudaţilor ierarhi: Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, cei ce prin strădaniile şi pătimirile pentru dreapta credinţă ortodoxă, v-aţi învrednicit să dobândiţi moştenirea cerească, primind acum rugăciunile noastre, cereţi Mântuitorului Hristos să dăruiască Bisericii Sale ocrotire şi întărire, ţării noastre pace şi bună sporire, iar nouă, tuturor, iertare de păcate şi mare milă, ca împreună cu voi, în veci, să-I cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Apoi, se zice, din nou, Icosul 1

Icosul 1
Pe Sfinţii lui Dumnezeu, pe ierarhii Iorest, Simion Ştefan şi Sava, trăitori cu adevărat, ai smereniei călugăreşti şi purtători ai darurilor cereşti, care au pus credinţa ortodoxă mai presus de toate cele vremelnice şi pentru apărarea ei, au îndurat prigoniri, încurajând poporul român cel asuprit, să-i cinstim cu laude, zicând:
Bucuraţi-vă, întâistătători ai dreptmăritorilor români din Carpaţi;
Bucuraţi-vă, ierarhi ai românilor asupriţi şi împovăraţi;
Bucuraţi-vă, cărturari iubitori de neam şi de ţară;
Bucuraţi-vă, mângâiere a poporului aflat în robie amară;
Bucuraţi-vă, cei prin care adâncurile duhului le-am descoperit;
Bucuraţi-vă, cei ce în grai românesc aţi propovăduit;
Bucuraţi-vă, îndreptători ai credinţei şi chipuri de blândeţe;
Bucuraţi-vă, mărturisitori ai adevărului, din pruncie până la bătrâneţe;
Bucuraţi-vă, cei ce românilor le sunteţi purtători de biruinţă;
Bucuraţi-vă, cei ce ne-aţi învăţat a păstra dreapta credinţă;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi arătat credinţă lucrătoare prin iubire;
Bucuraţi-vă, cei ce mijlociţi pentru a noastră mântuire;
Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!

Apoi, rostim această:

Rugăciune

Sfinţilor ierarhi Iorest, Ştefan şi Sava cei ce aţi odrăslit din Biserica dreptmăritoare a Transilvaniei şi acum vă bucuraţi de slava mărturisitorilor lui Hristos, primiţi rugăciunea noastră şi mijlociţi pentru noi înaintea Bunului şi Milostivului Dumne-

zeu, celui în Treime prea mărit. Ocrotiţi, prin rugăciunile voastre, pe cei ce vă cinstesc pe voi ca pe nişte stâlpi neclintiţi ai dreptei credinţe. Rugaţi-vă Domnului să întărească unitatea credinţei şi dragostea dintre fraţi, să reverse harul păcii în inimile tuturor, să ferească mulţimea credincioşilor de toată reaua întâmplare. Privegheaţi şi vă rugaţi, pentru noi ca, izbăviţi fiind, prin mijlocirile voastre, de cursele celui rău, lupta cea bună a mântuirii să o ducem în toate clipele vieţii noastre şi să rămânem neclintiţi în dreapta credinţă a strămoşilor noştri.

Rugaţi-vă Domnului să trimită grabnicul Său Ajutor, tuturor celor drept-credincioşi care aleargă la sprijinul vostru în toate cererile pentru mântuire şi pentru cele de folos, în viaţa de acum şi în cea viitoare, pentru ca fiecare dintre noi, dobândind cele ce sunt spre binele nostru, să slăvim pe PreaBunul Dumnezeu, cel în Treime închinat: pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin.

Apoi, se cântă:

Condacul 1

Pe fericiţii ierarhi ai Transilvaniei: Ilie Iorest, mărturisitor pentru adevăr, Simion Ştefan, tălmăcitor al Sfintelor Scripturi, în graiul românesc şi Sava Brancovici, pătimitor pentru dreapta credinţă, care prin viaţa şi învăţăturile lor, au luminat pe credincioşi, cu evlavie să-i lăudăm, cinstind ostenelile lor şi zicând: ***Bucuraţi-vă, ierarhi prea înţelepţi, mărturisitori ai Ortodoxiei!***

Rostim, apoi: Cuvine-se cu adevărat să te fericim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce eşti mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.

Şi apoi se face Otpustul: Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile prea curatei Maicii Tale, ale Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici, mitropoliţii Transilvaniei şi ale tuturor Sfinţilor, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi, Amin.

***

Sfântul ierarh Iorest s-a născut în Transilvania, din părinți ortodocși, primind la botez numele de Ilie. A învățat carte la Mănăstirea Putna, unde a deprins și meșteșugul scrierii frumoase și al zugrăvirii icoanelor și unde și-a agonisit un bun început de viață călugărească ortodoxă.

Cu voia lui Dumnezeu și cu sprijinul domnitorului Vasile Lupu și al Sfântului mitropolit Varlaam al Moldovei, Sfântul Ilie Iorest vine în Alba Iulia, unde este ales mitropolit al Transilvaniei.

Noul mitropolit s-a dovedit un bun păstor, păstrând învățătura celor șapte Sinoade Ecumenice, fiind pildă de tărie în credința ortodoxă și dovedind credincioșilor că sunt mai de folos lanțurile pentru Hristos decât laudele viclene.

Nemulțumită de el, stăpânirea străină calvină a încercat să-l câștige de partea ei și neizbutind, a plăsmuit învinuiri mincinoase și Sfântul ierarh a fost aruncat în temniță, la Alba Iulia, după numai trei ani de păstorie (1640-1643).

După nouă luni de chinuri îndurate, fericitul Iorest a fost eliberat în schimbul unui preț de 1000 de taleri, pe care neavându-i, „s-au dat chezășie pentru el 24 de credincioși".

Pentru dezlegarea de chezășie, sfântul a plecat după ajutoare la Putna, la domnitorul Vasile Lupu, la mitropolitul Varlaam, apoi la țarul Rusiei și astfel și-a răscumpărat libertatea.

Reîntors în țară, la scurtă vreme s-a săvârșit cu pace, lăsându-ne pilda unui ierarh credincios și luptător pentru Ortodoxia curată a poporului său.

*

Sfântul Simion Ștefan, din botez Simion, după călugărie Ștefan, ieromonah în mănăstirea de la Alba Iulia, a ajuns pe scaunul vlădicesc în anul 1643, după Sfântul Ilie Iorest, în vremuri grele pentru Biserica dreptslăvitoare și pentru credincioșii transilvăneni, aflați sub cârmuitori străini de neam și de credință.

Asemenea înaintașilor săi, Sfântul ierarh Simion Ștefan n-a fost cruțat nici el de necazuri, suferite din pricina principelui Gheorghe Rakoți și a superintendentului Gheleji, mai-marele calvinilor. Însă, sfântul s-a făcut apărător nu numai al credinței, ci și al neamului său și anume, văzându-i pe români mult asupriți în țara lor și înțelegând că altă cale de a-i ridica și păzi nu are decât prin lumina cărții, le-a dăruit cuvântul Domnului, Noul Testament, pentru întâia oară tălmăcit pe limba lor și tipărit în cetatea Alba Iuliei în anul 1648.

În acest chip, luptând pentru Biserica lui Hristos, împotriva rătăcirilor, dăruind cuvânt hrănitor de suflet păstoriților săi și urmașilor și învățându-i să privegheze la

unitatea neamului, sfântul ierarh și-a dat cu pace sufletul în mâinile Domnului, în anul 1656.

*

Sfântul ierarh Sava Brancovici s-a născut din părinți dreptcredincioși, în Ineul Transilvaniei, la începutul veacului al XVII-lea. A fost botezat cu numele Simeon.

Fratele său mai mic, Gheorghe a avut o înaltă dregătorie în Transilvania. Tatăl său a fost căpitan de oaste în armata lui Mihai Viteazul. În tinerețea sa, sfântul a viețuit o vreme în Țara Românească, la Mănăstirea Comana, unde trăia unchiul său și unde s-a deprins întru cele duhovnicești.

A fost ales preot și protopop al Ineului, fiind hirotonit, la Târgoviște de către mitropolitul Ștefan al Țării Românești. Murindu-i soția, iar mama lui călugărindu-se, viața lui și-a schimbat cursul.

Ca unul ce-și dovedise însușirile și vrednicia în tot timpul cât a fost protopop, în anul 1656, după trecerea la cele veșnice a Sfântului Simion Ștefan, soborul preoților și al mirenilor l-a ales mitropolit de Alba Iulia.

După ce a fost hirotonit arhiereu la Târgoviște, de către același mitropolit Ștefan, s-a întors acasă încărcat cu daruri din Țara Românească și a fost înscăunat, cu bucurie, în ziua Înălțării Domnului, de tot soborul preoților din Ardeal, unde a păstorit, cu înțelepciune, timp de 24 de ani.

Râvna lui pentru păstrarea credinței ortodoxe i-a adus dușmănia și prigoana conducătorilor calvini ai Ardealului. În urma unor învinuiri nedrepte, a fost judecat și scos din scaun în anul 1680.

Bătrân și bolnav, a fost închis în temnițele din Alba Iulia și Iernut, fiind bătut în fiecare vineri. După asemenea chinuri și grele pătimiri, s-a mutat la Domnul, în aprilie 1683.

Pentru vredniciile sale, Biserica Ortodoxă Română l-a înscris în calendar alături de alți doi sfinți mitropoliți ardeleni, care au păstorit la Alba Iulia.

(Viaţa şi Acatistul Sfinţilor ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici mitropoliţii Transilvaniei)

Viaţa sfântă a mitropolitului Simion Ştefan

Trebuie să recunosc că, deşi s-au scos la Arhiepiscopia din Alba Iulia ediţiile critice ale celor două lucrări monumentale ce le datorăm mitropolitului Simion Ştefan - Noul Testament şi Psaltirea - nu mi-a venit mie gândul de a iniţia procedura îndătinată de canonizare a vrednicului Vlădică. Ea mi-a fost sugerată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel. În acest context, simpozionul anual care se desfăşoară în ajunul "Sfinţilor Ardeleni" la Alba Iulia a avut în atenţie personalitatea mitropolitului Simion Ştefan.

Nu ştiu dacă mitropolitul Simion Ştefan a citit Dogmatica Sfântului Ioan Damaschin, dar, din felul în care se raportează la textul Scripturilor, se vede că a gândit ca şi el. Considera ca şi acela că lecturarea Noului Testament pentru slujitorii Bisericii şi pentru credincioşi este o preocupare duhovnicească de primă importanţă.

Vlădicul Simion Ştefan îl atenţiona pe principele Gheorghe Rákoczi că trebuie "să poarte grijă de aceasta, cum să aibă oamenii de supt biruinţa lui mâncare şi băutură sufletească", aducându-i aminte de cuvintele Mântuitorului de la Matei 4, 4, argumentându-i faptul "că omul creştin, din cuvântul lui Dumnezeu neputrezătoriu se naşte din nou". Şi, inspirându-se din râvna pentru Scripturi a înaintaşilor, s-a străduit "să mărească slava lui Dumnezeu şi să vestească cuvântul lui Dumnezeu în ţara lui în toate limbile", chiar dacă acest lucru a fost cu cheltuială şi a fost nevoit să trimită "cărturari în ţări străine, să înveţe cu deadinsul cuvântul lui Dumnezău din scriptură jidovească şi grecească".

Chiar dacă aceste laude sunt de circumstanţă, ele ne pun la curent cu faptul că traducerea Noului Testament a presupus o preocupare foarte serioasă. De fapt, nu se poate presupune că mitropolitul Simion Ştefan a cultivat un servilism extrem, dimpotrivă.

În predoslovia către "Măria sa, craiul Ardealului", scrie: "Că n-au făcut Dumnezău oamenii pentru craiu, ce au ales Dumnezău şi au rânduit craii şi domnii pentru oameni, ca să-i socotească şi să-i păzească".

Simion Ştefan, din iubire faţă de Hristos, le pune la îndemână românilor cuvântul Mântuitorului: "Iar noao creştinilor, evangheliia ni-e veaste bună care sau prorocii şi apostolii, despre descumpărarea neamului omenesc şi de întrămarea dereptăţii şi vieţiei de veac pren Hristos, au vestit lumii. Şi iaste a

doao parte a învăţăturii cereşti, carea făgăduiaşte ertăciunea păcatelor pocăiţilor şi credincioşilor în Hristos” .

Om al rugăciunii

În predoslovia cărţii sunt exprimate câteva gânduri, poate inspirate din Sfântul Vasile cel mare: “Cartea Psaltirii cuprinde toate lucrurile care-s de folos; lucrurile venitoare le proroceaşte, iar vieţile sfinţilor cele trecute le pomeaneşte; viilor le rânduiaşte leage şi le tocmeşte obiceaiu şi easte vistiarul a toate învăţăturile bune, varecarele-s de lipsa spăşeniei omului. Că ranele ceale de demult ale inimilor le vindecă, şi celor noao încă le dă leac; beteagii vrăciuiaşte-i, pre cei sănătoşi ţine-i şi-i păzeşte; şi scârba o domoleaşte, slăbiciunea inimilor noastre o întăreaşte; şi gândurile noastre le îndreptează, ca să fie pre voia lui Dumnezău”.

Referitor la sfinţii noştri înaintaşi şi la viaţa lor duhovnicească, ne relatează Ioanichie Bălan că Părintele Paisie Olaru făcea următoarea remarcă: “…părinţii noştri citeau zilnic Psaltirea, ca o rugăciune permanentă. Ba unii o ştiau pe de rost, şi o spuneau în şoaptă la muncă sau mergând pe cale. Puţini dintre credincioşii de azi mai ştiu doar psalmul 50. Este păcat că noi nu cunoaştem puterea Psaltirii, frumuseţea duhovnicească a psalmilor. Cândva, o rosteau în ison sau o cântau imitând pe Sfinţii îngeri”. Cred că mitropolitul Simion Ştefan, tâlcuitorul şi tipăritorul Psaltirii, se încadra între aceşti părinţi iubitori ai rugăciunii.

Susţinătorul unităţii spiritualităţii româneşti printr-o limbă comună

Mitropolitul Simion Ştefan dorea ca prin traducerea Noului Testament să le pună la îndemână românilor ortodocşi, de pe toate plaiurile, cuvântul lui Dumnezeu, într-o limbă pe care să o înţeleagă toţi. ***Dorea să creeze o limbă scripturistică unitară, care să-i adune pe români: “Aceasta încă vă rugăm să luaţi aminte că rumânii nu grăiescu în toate ţările într-un chip, încă nici într-o ţară toţi într-un chip… Bine ştim că cuvintele trebue să fie ca banii, că banii aceia sânt buni carii îmblă în toate ţările, aşia şi cuvintele acelea sânt bune carele le înţeleg toţi; noi drept aceaia ne-am silit den cât am putut, să izvodim aşia cum să înţeleagă toţi, iar de nu vor înţelege toţi, nu-i de vina noastră, ce-i de vina celuia ce-au răsfirat rumânii printr-alte ţări, de şi-au mestecat cuvintele cu alte limbi, de nu grăiesc toţi într-un chip”.***

Mitropolitul Andrei Şaguna subliniază lucrarea de pionierat a lui Simion Ştefan, în ceea ce priveşte crearea unei limbi scripturistice pentru Poporul Român: *“Limba Bibliei pentru un popor numai o dată se poate face; dacă s-au învins piedica cea*

mare a traducerii credincioase şi înţelese şi dacă poporul au primit limba aceia aşa-zicând în însăşi fiinţa sa; atunci următorii n-au de a mai face alta, ci numai a o reînnoi şi îndrepta aşa după cum o ar fi reînnoit şi îndreptat traducătorul cel dintâiu al limbii de ar fi trăit până în veacurile lor. Lauda cea netrecătoare a unui astfeliu de lucru se cuvine arhiepiscopului şi mitropolitului nostru din Bălgrad, Simion Ştefan care la anul 1648 au tradus şi tipărit întâia dată în limba noastră Testamentul cel nou. Limba acestei cărţi nu e făcută, ci luată chiar din gura poporului şi aşa traducătorul nu e decât un răsunet nu numai al limbei, ci şi al simţirei şi peste tot al chipului cugetării poporului. Cu tot dreptul dară se pot numi aceste ediţii cea dintâiu Biblie nu a românilor din Ardeal ori din Ţara Românească ori de aiurea, ci cea dintâiu Biblie a poporului român întreg, cel dintâiu glas obştesc, cu care se roagă acesta Părintelui din ceriuri".

Rămâne peste veacuri, mitropolitul nostru de la Bălgrad, modelul misionarului care luptă pentru cauza unităţii ortodoxe şi româneşti, folosindu-se de cartea duhovnicească.

Slujitor devotat al Bisericii Ortodoxe şi al Neamului

În vremurile grele, când noi, românii transilvăneni, nu aveam nici voievozi, nici nobili din neamul nostru, îi aveam pe mitropoliţii de la Bălgrad. Ei ne-au fost şi păstori, şi îndrumători, şi învăţători, şi mângâietori. Ei nu ne-au părăsit niciodată. Ei s-au născut dintre noi, au crescut şi au trăit împreună cu noi, au gustat dimpreună cu noi bucuriile şi necazurile. Un asemenea mitropolit a fost Simion Ştefan. A avut nevoie de mult tact şi diplomaţie pentru a eluda cele 15 condiţii draconice care, de la instalare, i le impuseseră stăpânii calvini pentru a-i calviniza pe români. Geleji, superintendentul calvin, îl avea de partea lui pe principele Gheorghe Rákoczi şi toată puterea seculară. Simion Ştefan îl avea de partea lui pe Bunul Dumnezeu şi pe poporul oropsit care mărturisea credinţa ortodoxă. Din nefericire, consemnări scrise legate de lupta şi zbuciumul său sunt puţine.

Părintele academician Mircea Păcurariu trage, referitor la viaţa lui Simion Ştefan, următoarea concluzie: *"Cei 13 ani de păstorire a mitropolitului Simion Ştefan (1643-1656) au fost ani de necontenite zbuciumări şi lupte pentru apărarea credinţei strămoşeşti în faţa multor încercări de înstrăinare. Deşi era conducătorul unei Biserici tolerate, încătuşat de atâtea condiţii, urmărit şi umilit în propria sa ţară, mitropolitul Simion Ştefan, cu mijloacele care i-au stat la îndemână, cu dârzenia şi abilitatea lui, la care se adaugă credinţa puternică a păstoriţilor săi, a ştiut să treacă peste orice obstacole, lăsând culturii româneşti acel dar nepreţuit care este Noul Testament din 1648".*

Noi credem că mitropolitul Simion Ştefan, chiar dacă relatările scrise sunt puţine, a dus o viaţă sfântă, mărturisindu-l pe Hristos şi conducându-şi turma spre mântuire.

(Articol apărut sub semnătura Înaltpreasfinţitului Părinte Andrei, arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului şi mitropolitul Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului şi publicat în "Ziarul Lumina" din data de 22 iulie 2011)

Sfinţii ierarhi Ilie Iorest, Sava Brancovici şi Simion Ştefan, mitropoliţii Transilvaniei

Sfinţii ierarhi Ilie Iorest, Simion Ştefan şi Sava Brancovici

Sfinţii ierarhi mărturisitori Ilie Iorest, Sava Brancovici, Simion Ştefan şi Iosif, mărturisitorul sunt cinstiţi atât pentru faptul că au apărat învăţătura ortodoxă în faţa influenţelor calvine, cât şi pentru că au întărit unitatea românilor în jurul dreptei credinţe.

Despre aceştia zice Domnul: "Slava pe care mi-a dat-o Mie Tatăl, le-am dat-o lor" (În. 17, 22); 'Pentru că ei au ascultat poruncile Mele şi s-au făcut prietenii Mei" (În. 15, 14).

***

Mitropolitul Ilie Iorest s-a născut în jurul anului 1600, într-un sat din Transilvania, undeva în părţile învecinate cu Moldova sau în Maramureş. S-a inchinoviat de tânăr în mănăstirea Putna, unde după ce a învăţat carte şi rânduielile bisericeşti, a fost călugărit sub numele Iorest iar după un timp a fost hirotonit preot-ieromonah. În toamna anului 1640 la stăruinţele domnitorului Vasile Lupu al Moldovei, în scaunul vacant al Mitropoliei Transilvaniei a fost ales ieromonahul Iorest de la Putna. Cu prilejul confirmării sale în demnitatea de mitropolit de către principele Gheorghe Rakoczy I, i s-au impus mai multe îndatoriri, care nu urmăreau altceva decât înlesnirea propagandei calvine printre români. Între altele i se cerea să traducă şi să tipărească în româneşte anumite rugăciuni şi cântări calvine, precum şi un Catehism calvinesc. Noul mitropolit n-a îndeplinit, însă, nici una din îndatoririle acestea, ci a rămas statornic în dreapta credinţă, împreună cu păstoriţii săi, a terminat de tipărit, la Alba Iulia, Evanghelia cu învăţătura.

Mitropolitul Iorest s-a împotrivit tipăririi şi răspândirii Catehismului calvinesc, fapt care a condus, la începutul anului 1643, la convocarea unui "sinod" de protopopi, preoţi şi mireni, care a hotărât înlăturarea acestuia din scaunul vlădicesc. Înlăturat din scaunul mitropolitan, Iorest a fost aruncat în închisoare, împreună "cu mulţi preoţi creştini", iar bunurile i-au fost confiscate. A fost eliberat abia în noiembrie 1643, după nouă luni de detenţie. După eliberare, s-a reîntors la mănăstirea Putna.

A murit la adânci bătrâneţi, după cum aflăm dintr-o însemnare pe un Minei în manuscris: "Să se ştie când a murit vlădică Iorist, în anul 7816 (1678), luna martie 12".

***

Sfântul ierarh Sava Brancovici s-a născut în Transilvania în localitatea Inau, dintr-o familie de sârbi stabilită în părţile Aradului de frica turcilor. A primit din botez numele de Simeon. Dintre înaintaşii săi, trei au fost episcopi la Ineu: Matei, Sava şi Longhin. După ce învaţă carte şi deprinde rânduiala slujbelor în Mănăstirea Comana, ajunge protopop în satul natal. Apoi, rămânând văduv, în anul 1656, fericitul Simeon este ales mitropolit şi păstor sufletesc al Ardealului. Deci, mai întâi s-a călugărit la Mitropolia din Târgovişte, cu numele de Sava. Apoi, fiind hirotonit arhiereu, a fost aşezat cu cinste pe scaunul de mitropolit din Alba Iulia, în locul răposatului ierarh Simeon Ştefan.

Ca păstor Sava Brancovici s-a dovedit un mare apărător al credinţei ortodoxe şi un devotat ierarh al Bisericii lui Hristos. Timp de 24 de ani, cât a fost mitropolit, Sfântul Sava a mărturisit cu mult curaj dreapta credinţă, a combătut învăţăturile greşite calvineşti, a întărit unitatea românilor în jurul Bisericii Ortodoxe.

Văzând craiul Ardealului că nu poate întoarce poporul de la credinţa ortodoxă din cauza Sfântului ierarh Sava, îndată a semănat vrajbă şi răzbunare împotriva păstorului cel bun. Deci, aruncând mărturii nedrepte asupra lui, în anul 1680 l-a scos din scaun. Apoi, aruncându-l în temniţă, timp de trei ani de zile a fost persecutat, bătut cu toiege, batjocorit şi chinuit ca un martir pentru dreapta credinţă, fiind silit la calvinism. Fericitul Sava însă a mărturisit cu tărie pe Hristos, apărând dogmele şi tradiţia Bisericii Ortodoxe. După grele suferinţe, în anul 1683 a fost scos din temniţă, dar, fiind slăbit de chinuri, îndată şi-a dat sfântul său suflet în braţele lui Hristos.

Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat pe Sfântul ierarh Sava în anul 1955, ca mărturisitor al dreptei credinţe şi se face pomenirea lui la 24 aprilie.

***

Sfântul ierarh Simion Ştefan (mitropolit 1643-1656) a fost unul dintre cei mai mari ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, în decursul secolului al XVII-lea. În ziua de 21 iulie 2011, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat canonizarea mitropoliţilor Transilvaniei: Andrei Şaguna (30 noiembrie) şi Simion Ştefan (24 aprilie). Despre viaţa marelui mitropolit român Simion Ştefan se cunosc foarte puţine date, se ştie totuşi că, mai înainte de a fi ales mitropolit, cuviosul Simion Ştefan a slujit ca ieromonah, în mănăstirea ortodoxă din Alba Iulia.

În anul 1643, vrednicul Simion Ştefan este numit arhiepiscop şi mitropolit al Bălgradului, al Vadului şi al Maramureşului, precum şi peste toată ţara Ardealului. Noul mitropolit a urmat la slujire Sfântului ierarh Ilie Iorest.

Este extraordinară lucrarea misionară a mitropolitului Simion Ştefan de înfruntare a calvinizării forţate a românilor din Transilvania, el acceptând în cult numai limba română.

În condiţii deosebit de vitrege mitropolitul Simion Ştefan a reuşit, din mila lui Dumnezeu, să păstreze neîntinată dreapta credinţă ortodoxă, precum şi cultura românească naţională. Astfel, în vremea sa, au fost editate două lucrări de seamă ale vieţii bisericeşti: “Noul Testament” (1648) şi “Psaltirea” (1651). Astfel,

renumita operă “Noul Testament de la Bălgrad”, îl face pe Simion Ştefan un om de seamă al istoriei culturii româneşti şi bisericeşti.

Pe lângă valoarea culturală şi naţională a editării, în limba română, a operelor mai-sus amintite, mai de preţ este reuşita mitropolitului de a păstra neatinsă dreapta credinţă. Promovând cultura naţională, mitropolitul Simion Ştefan a urmărit mai ales păstrarea nealterată a învăţăturii creştine, moştenită de la înaintaşul său, Sfântul ierarh martir Ilie Iorest.

***

Unul din cei ce Dumnezeu i-a binecuvântat cu darul sfinţeniei este şi luminatul ierarh Iosif Stoica, care a fost “pravoslavnic” episcop maramureşean şi ierarh al stavropighiei patriarhiceşti a Ţarigradului precum şi “administrator al Mitropoliei Bălgradului, Ardealului şi altele”, după cum scrie pe Antimisul său din 1693. El a fost chinuit şi a pătimit, a fost prins şi aruncat în temniţa de la Hust, pentru că şi-a apărat Biserica şi turma de lupii care încercau să o răpească.

Sfântul Iosif s-a născut dintr-o familie aleasă, care a trăit în părţile Năsăudului şi a Bistriţei, unde se aflau mulţi români luminaţi şi curaţi la suflet, care şi-au dat viaţa pentru credinţa ortodoxă.

Învăţătura şi-a câştigat-o şi de la preoţii de prin sate, care erau foarte evlavioşi şi dreptcredincioşi, dar şi de la monahii şi sihaştri care trăiau în mănăstiri şi în schiturile ce se aflau în Ardeal şi Maramureş şi în Moldova.

Hirotonirea, a primit-o de la marele ierarh Dosoftei, care odată cu marele dar al arhieriei i-a dat şi sarcina să lupte şi să apere dreapta credinţă din Maramureş şi Ardeal.

Sfântul ierarh Iosif mărturisitorul, ca şi Sava Brancovici, a fost şi el calomniat de vrăjmaşii adevărului. Astfel stârnind împotriva sa mânia şi ura catolicului Camilis şi a guvernatorului calvin Rebutin, în luna martie 1705, fără să fie judecat, Sfântul Iosif, mărturisitorul a fost aruncat în temniţa de la Hust, pentru că adversarii lui "nu au suportat activitatea sa pur ortodoxă" cum ne spune istoria.

După numeroase suferinţe Sfântul ierarh Iosif se stinge din viaţă "ca un adevărat mărturisitor şi luptător pentru ortodoxia şi libertatea românilor".

Prăznuirea sa se face în ziua de 24 aprilie împreună cu Sfinţii ierarhi şi mărturisitori Ilie Iorest, Sava Brancovici şi Simeon Ştefan

SF IER.
SAVA
BRANCOVICI
SFÂNTUL
IERARH
SIMION
ȘTEFAN

SF IER.
SAVA
BRANCOVICI
SFÂNTUL
IERARH
SIMION
ȘTEFAN

SF IER.
SAVA
BRANCOVICI
SFÂNTUL
IERARH
SIMION
ȘTEFAN

SF IER.
SAVA
BRANCOVICI
SFÂNTUL
IERARH
SIMION
ȘTEFAN